

V.'s Lov. Jeg vil derfor gøre opmærksom paa, at i dette Tidsrum fra 1582 og indtil den kirkelige Vielse indføres den tvungen Foranstaltning — det var den nemlig ikke den Gang, det bliver den først efterhaanden, i alt Fald ved danske Lov 1683 — var Tilstanden den, der vil komme efter vort Forslag, for saa vidt som det var Præsten som borgerlig Embedsmand, for hvem Ægteskabet gyldigt stiftedes uden Kirkens Vielse. I 1683 slaas det ganske vist fast, at det første ikke er gyldigt; der skulde nødvendigvis kirkelig Vielse til, men vi vide ogsaa, at det bed ikke paa Folk, og Loven turde ikke en Gang tage dette Standpunkt fuldt ud endnu. I 5—2—33 hedder det nemlig: „Ægtebarn skal det og holdes for, som af Fæstefolk fødes, dersom de have været trolovede, og Vielsen har været berammet, og Fæstemanden dør forinden, med saa Skel at det kan bevises og forfares, at Barnet er avlet, siden Forældrene vare af Præsten trolovede.“ Man turde altsaa ikke tage det Standpunkt konsekvent, at der er ingen retslig Gyldighed i det, der er foretaget før den kirkelige Vielse. Det var en Levning af det gamle, og det er derfor naturligt, at det holdt sig i den borgerlige Opfattelse, i alt Fald paa Landet, at Ægteskabet i Virkeligheden fremdeles var stiftet ved Trolovelsen. Man greb derfor i 1799 til det sidste Middel, helt at stryge Trolovelsen, og siden den Tid har man altsaa ikke dette Institut som retslig bindende. Men det er det og kun det, som herved søges genoplivet. Det turde være en tilstrækkelig Bekræftelse af, at det er noget, der har god Rod her i Danmark.

Jeg skal ikke nu komme videre ind paa Forslagets Enkeltheder. Maa jeg blot med Hensyn til Forstaaelsen af dets Indhold slaa fast, at overalt, hvor vi ikke have foreslaaet den bestaaende Lovgivning forandret, ere vi gaaede ud fra, at det bliver ved det gamle. Dette til Besvarelse af det Spørgsmaal, hvad det er for en Præst, der skal modtage Parternes Erklæring. Det er vor Mening, at det skal ske akkurat efter de samme Regler som nu. Den Præst, der nu skal se paa Attesterne, skal ogsaa gøre det efter vort Forslag. I Tilfælde af Sognebaandsløsning er det mig ikke klart, men det vil den højtaerede Minister vel oplyse os om, hvem af Præsterne det egentlig er nu, der har det retlige Ansvar med Hensyn til, at Attesterne ere i Orden. Vi vide jo, at der skal lyses i Brudens Hjemstavn; men det er den Præst,

til hvem der er løst Sognebaand, som skal vie dem. Jeg tror nok, Praksis er, at begge Præsterne undersøge dem; men efter Loven er jeg ikke i Tvivl om, at det er Præsten, som foretager Lysningen, der har Ansvaret for, at Attesterne ere i Orden. Hvad i øvrigt angaar Tillysningen, skal jeg kun indskyde, at naar vi ikke have rørt ved den, er det ikke, fordi vi i og for sig have haft det mindste imod at afskaffe den nuværende Tillysning i Kirken; men fordi vi have ønsket — og det har jo været det gennemgaaende for os — saa vidt som muligt at holde paa det bestaaende og kun forandre, hvad der var strengt nødvendigt for at naa, hvad vi vilde naa. Er der nogen, der føler sig tiltalt af den nuværende Tillysning, af at blive „sluppen ned fra Prædikestolen“, som det hedder, have vi ikke fundet, at der var nogen afgørende Grund til at nægte dem den Fornøjelse. Vi have heller ikke kunnet se, at der for Præsten kan være nogen Samvittighedssag ved at „slippe dem ned fra Prædikestolen“. Men skulde det vise sig, at vi have set fejl der, er det altsaa ikke noget, vi lægge nogen afgørende Vægt paa. Man maa i det hele taget ikke glemme, at det, vi her have foreslaaet om Præstens Virksomhed, er en Indrømmelse fra vor Side, og det skal betragtes som en saadan. I Fjor foreslog vi, at det skulde være en Ægteskabsforstander, valgt af Kommuneraadet, der modtog Parternes Erklæring; men for at lette Sagens Gennemførelse, ere vi her gaaede ind paa at henlægge det til Præsten. Skulde det mod al Forventning vise sig, at dette alligevel er vanskeligere at gennemføre end det andet, skal der fra vor Side intet være til Hinder for at gaa tilbage til Ægteskabsforstandere. — Til Slutning kun dette: Jeg indser, at der ved Lovforslagets Affattelse er nogle Mangler. Det fremgaa saaledes ikke udtrykkelig, hvorvidt Kongebrev skal blive bestaaende eller ej, ligesom ogsaa Nærværelse hos Præsten kunde synes umulig ved Vielsen af syge, der ikke kunne komme til Præsten. Der kunde maaske ogsaa være Grund til ikke at tillægge Præsten hele Indtægten af det, der foreslaas ydet i Lovforslagets Slutning; men at lade, i alt Fald, noget af dette Beløb tilfalde Kirketjeneren. Dog det er kun Smaa-ting, som jeg ikke skal komme nærmere ind paa; det vil jo let kunne rettes under Lovforslagets videre Gang. Til disse Bemærkninger skal jeg foreløbig indskrænke mig.